

Institutionen för Handel och Företagande

TENTAMEN

Kurs: Kalkylering och Budgetering

Delmoment: Salstentamen I

Kurskod: FÖ149G

Högskolepoäng för tentamen: 3 hp

Datum: 231201

Skrivtid: 14.30-17.30

Ansvarig lärare: Fredrik Lundell

Hjälpmedel/bilagor: Miniräknare (HIS)

- Anvisningar:**
- ☒ Ta nytt blad för varje ny fråga
 - ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
 - ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
 - ☒ Numrera lösbladen löpande.
 - ☒ Använd inte röd penna.
 - ☒ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Övrigt: Visa på ett tydligt sätt alla relevanta beräkningar i det som lämnas in.

Betygsgränser:	Väl Godkänd:	$\geq 75\%$ av totala poängsumman
	Godkänd:	$\geq 50\%$ av totala poängsumman
	Underkänd:	$< 50\%$ av totala poängsumman

Lycka till!

Antal sidor totalt: 7

Uppgift 1 (4 poäng)

Förklara vad som avses med aktieägar- och intressentperspektiven och vilken påverkan dessa synsätt kan ha på ett företags ekonomistyrning.

Uppgift 2 (3 poäng)

- a.) Utgå ifrån ett fiktivt eller verkligt exempel för att förklara vad som avses med begreppen produktivitet och effektivitet. (2p)
- b.) Även om företag normalt sett eftersträvar både en hög produktivitet och hög effektivitet, så kan det finnas situationer där det inte är så lämpligt. Redogör för en sådan situation (1p).

Uppgift 3 (6 poäng)

På nästa sida återges resultat- och balansräkningar för företaget Belysningsarmatur AB. Företaget i fråga har varit verksamt under närmare 40 år, men har under de senaste tio år fått en allt starkare konkurrens av företag från låglöneländer i Asien. VD Inge Ljus är dock mycket stolt över att företaget lyckats bibehålla en så hög lönsamhet, där han främst framhåller räntabilitet på eget kapital och bruttomarginalen, under dessa förutsättningar. Han ser också med tillförsikt fram emot framtiden med bibehållen lönsamhet och tillväxt.

Ägarna är dock betydligt mer oroade av företagets utveckling, och ber dig därför att hjälpa dem att:

- a.) Beräkna räntabiliteten på totalt kapital, räntabiliteten på eget kapital, bruttomarginalen och rörelsemarginalen. (2p)
- b.) Beräkna soliditeten och balanslikviditeten. (1p)
- c.) Ge utifrån dina beräkningar ovan **två** konkreta rekommendationer vad företagsledningen i detta läge **främst borde fokusera på**. Tänk på att motivera dina rekommendationer på ett tydligt sätt. (3p)

Balansräkning 31/12 2022

Kassa	50 000	Eget kapital	425 000
Bank	225 000	Leverantörsskulder	975 000
Lager	1200 000	Banklån	7 000 000
Maskiner	1 750 000		
Byggnad	5 175 000		
Totala tillgångar		8 400 000	
		Skulder & Eget kapital	8 400 000

Resultaträkning 31/12 2022

Nettoomsättning	50 000 000
Kostnad sålda varor	-8500 000
Bruttoresultat	41 500 000
Rörelsens kostnader	
Personalkostnader	-27 500 000
Förbrukningsmaterial	-6000 000
Administrationskostnader	-7000 000
Avskrivningar	-700 000
Rörelseresultat	300 000
Finansiella poster	
Ränteintäkter	9 000
Räntekostnader	-199 000
Resultat efter finansnetto	110 000

Uppgift 4 (2 poäng)

Vad är budgetlös styrning ("Beyond budgeting")? Redogör för minst två centrala aspekter.

Uppgift 5 (5 poäng)

Bertil Boo driver sedan några år tillbaka i tiden ett fastighetsbolag, där han tidigare inte använt sig av någon ordentlig budget utan "kört på" mest på känn. Han vill nu att du hjälper honom med planeringen inför det tredje verksamhetsåret. Till din hjälp beskrivs nedan ingående balansräkningen och förväntade affärshändelser under budgetåret:

Balansräkning 1/1 år 3			
tillgångar		Skulder & EK	
Fastighet	3 000 000	Banklån	2 500 000
-avskrivning	-120 000	Eget kapital	500 000
Likvida medel	120 000		
Summa tillgångar	3 000 000	Summa skulder	3 000 000

- Investering i en ny värmeanläggning, inköpspris 300 000 kronor, maskinen beräknas ha en ekonomisk livslängd på 10 år. Inköpet sker första veckan i januari.
- Avskrivning på fastigheten uppgår till 60 000 kr/år.
- Upptagning av ett banklån på 200 000 kr 1/1, räntan uppgår till 4 %. Ränta och amortering betalas den 31/12. Lånet ska amorteras av på 4 år.
- Det gamla lånet (se balansräkningen 1/1 ovan) där betalas bara ränta på 2 %, ingen amortering.
- Hyresintäkterna beräknas uppgå till 3 000 000 kr.
- Värme och el ska betalas varje månad och beräknas uppgå till 35 000 kr per månad.
- Diverse förbrukningsmaterial köps in för totalt 350 000 kr under året. Förbrukningsmaterialet betalas kontant och inget lager vid årets slut.
- Totalt 25 000 kr/månad kommer att läggas på annonsering, telefon och administrativa kostnader.
- I slutet av året förväntas kundfordringarna uppgå till 250 000 kr.

Upprätta utifrån ovanstående förutsättningar resultat- och likviditetsbudget. Använd mallarna på nästkommande sidor, och glöm ej att visa nödvändiga beräkningar.

Resultatbudget	
<i>Rörelsens intäkter:</i>	
<i>Rörelsekostnader:</i>	
Summma rörelsekostnader =	
Budgeterat rörelseresultat =	
<i>Finansiella poster:</i>	
Budgeterat resultat =	

Beräkningar:

Lividitetsbudget	
Ingående likvida medel	
Inbetalningar:	
Utbetalningar:	
Förändring kortfristiga fordringar och skulder:	
Utgående likvida medel =	

Beräkningar:

Bilaga

Räntabilitet på totalt kapital

$$\frac{(\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter})}{\text{Totalt kapital}}$$

Räntabilitet på sysselsatt kapital

$$\frac{(\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter})}{\text{Sysselsatt kapital}}$$

Räntabilitet på eget kapital

$$\frac{\text{Resultat efter finansiella poster}}{\text{Eget kapital}}$$

Räntabilitet på justerat eget kapital

$$\frac{\text{Resultat efter finansiella poster} * (1 - \text{skatt})}{\text{Justerat eget kapital}}$$

Genomsnittlig skuldränta

$$\frac{\text{Räntekostnader}}{\text{skulder}}$$

Skuldsättninggrad

$$\frac{\text{Skulder}}{\text{Eget kapital}}$$

Hävstångsformeln

$$RE = RT + (RT - RS) \times \frac{S}{E}$$

Soliditet

$$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Totala tillgångar}}$$

Räntetäckningsgrad

$$\frac{(\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter})}{\text{Räntekostnader}}$$

Kassalikviditet

$$\frac{(\text{Omsättningstillgångar} - \text{varulager})}{\text{Kortfristiga skulder}}$$

Balanslikviditet

$$\frac{\text{Omsättningstillgångar}}{\text{Kortfristiga skulder}}$$

Bruttomarginal

$$\frac{\text{Bruttoresultat}}{\text{Omsättning}}$$

Rörelsemarginal

$$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Omsättning}}$$

Vinstmarginal

$$\frac{(\text{Rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter})}{\text{Omsättning}}$$

Kapitalets omsättningshastighet

$$\frac{\text{Omsättning}}{\text{Totalt kapital}}$$